

/Bloedverwanten

Karim en Hakim Traïdia

“Ik weet nog hoe een meisje vast kwam zitten in het prikkeldraad,” vertelt Karim Traïdia (62) over zijn kinderjaren, die hij samen met zijn broer Hakim (57) in Algerije doorbracht. “We speelden met haar bij een rivier vlak bij de grens met Tunesië, en ze was ergens naartoe gelopen. Het prikkeldraad van de Morice-linie, dat verzetslieden uit de omringende bergen op afstand moest houden, stond onder hoogspanning toen ze erin verstrikt raakte. Ze verschroeiëde voor onze ogen. Er kwam rook uit haar oren en mond. Ze heeft het uiteindelijk wel overleefd, maar ze heeft nog altijd een verminkt gezicht.”

Karim en Hakim groeiden op tijdens de onafhankelijkheidsoorlog tegen Frankrijk. Het was een heftige periode. Vlak bij hun geboortedorp Besbes lag een kazerne met Franse militairen. Drie ooms werden door de Fransen gedood.

Hun moeder, Zohra, trouwde al op haar veertiende met hun vader, Saddek, een autodidacte boomchirurg die veel van huis was.

Zohra nam de moeder- én vaderrol op zich en zorgde ook nog eens voor een zieke oom. Maar het grootste deel van hun opvoeding gebeurde door hun oma en gewoon op straat.

Hier, in de Kleine Komedie in Amsterdam, lijkt dat leven heel ver van hen af te staan. Hakim, de olijke mimespeler die vooral bekend is van *Sesamstraat*, heeft net drie jeugdvoorstellingen achter elkaar gespeeld, geregisseerd door Karim, en moet zo naar een auditie voor het inspreken van een tekenfilm.

Karim, die een Gouden Kalf won met zijn film *De Poolse bruid* uit 1998, houdt zijn jongere broer goed in de gaten. Twee keer was Hakim in alle drukte vergeten dat hij had moeten optreden en zat een theater vol kinderen tevergeefs op hem te wachten. Sindsdien houdt Karim een oogje op Hakims hectische agenda, zodat het niet nog eens mis zal gaan.

Maar Karim is meer dan een stok achter de deur. Ook in creatief opzicht vullen de broers elkaar aan. “Hakim is heel erg naar buiten gericht in zijn optreden. Hij is een meester in improviseren,” zegt Karim. Hakim: “Karim denkt langer over dingen na. Hij is juist naar binnen gericht met zijn creativiteit en onderzoekt welke weg de beste is om een verhaal te vertellen.”

Beide broers stralen vooral plezier en levenslust uit, ondanks alle tegenslagen in hun jeugd. Hun ouders zijn gescheiden toen Karim en Hakim nog jong waren. Hun oudste broer, Mohamed, raakte gehandicapt door polio, een ziekte die ook hun broer Ali trof. Hun broertje Waheb overleed toen hij twee was door onbekende oorzaak. Zus Saliha, het langverwachte eerste zusje, werd maar een paar maanden oud; ze stierf in haar wiegje.

De onafhankelijkheidsstrijd bracht de broers vaak in verwarring over wie een vriend was en wie een vijand. Het zwart-witbeeld was dat de Fransen slecht waren en de moedjahedien, die zich tegen hen verzetten, juist goed. Toch raakten ze met sommige

Hakim Traïdia (57) woont in Haarlem, heeft drie kinderen: Tarik (die net als zijn oom filmmaker is), Miled en Arda. Hij volgde een mime-opleiding in Parijs en speelde in Nederland tal van theatervoorstellingen, waaronder de musicals *Ali Baba* en *Ahmed van Oranje*. Hij werd bekend door zijn mimespel in *Sesamstraat* en speelde in films als *Köfte*, *Vox Populi* en *Pizza Maffia*. Hij schreef met zijn broer Karim en Martien van Vuure de bekroonde verhalenbundel *De zandkroon* en met Van Vuure het boek *Sinbad de pizzabezorger*. **Karim Traïdia (62) woont ook in Haarlem, heeft twee dochters: Aïscha (zangeres) en Soraya (nagelspecialiste). Hij studeerde sociologie in Parijs en volgde daarna een opleiding aan de Nederlandse Film en Televisie Academie. Hij maakte diverse films, waaronder *De Poolse bruid*, *Eilandgasten* en *Les diseurs de vérité*. Het verhaal van die laatste film diende ook als basis voor zijn roman *De sprekers van de waarheid*. Verder regisseerde hij een tiental toneelstukken. Binnenkort hoopt hij naar Algerije te vertrekken om *De laatste winter op te nemen*, een serie over de Algerijnse geschiedenis.**

‘Overal waar
het kon,
maakte Hakim
tekeningen.’
‘En jij schreef
alles op.’

Franse soldaten bevriend. Karim kon het bijvoorbeeld goed vinden met Jean-François. “Op een dag heb ik zijn geweer gestolen,” vertelt Karim, “en bij mijn vader verstoppt. Daarna heb ik met mijn katapult op de mijnen bij de grens geschoten, zodat de Fransen eropaf zouden komen en huiszoeking zouden doen. Toen vonden ze het geweer en dachten ze dat mijn vader de leider van de moedjahedien was. De Fransen hebben hem meegenomen en gemarteld. Daar was ik trots op: mijn vader was een groot man, omdat hij voor een verzetsstrijder werd aangezien.”

Ze inspireren elkaar voortdurend en putten daarbij uit hun gedeelde jeugd. Dagenlang brachten ze vroeger door in de bioscoop. Een kaartje kostte twintig cent, en ze deden alles om er een te kunnen kopen. Dan liepen ze langs het cactuspad en het café naar de Cinema. “Film was een raam naar de wereld,” zegt Hakim. “We zagen daar alles. Charlie Chaplin, John Wayne, Joris Ivens en ook Bert Haanstra. Ik ging er zo in op dat ik teleurgesteld was als de wereld die voor me openging buiten het scherm niet doorliep.” Al die indrukken vertaalden ze naar toneelstukjes. “Als er geen film in de bioscoop was, dan was ik zélf de film,” zegt Hakim. Daardoor wilde iedereen, ook de soldaten, altijd bij hen in de buurt zijn. Alles wat ze om zich heen zagen, buiten en ook in hun ouderlijk huis, prikkelde hun fantasie. “Overal waar het kon, maakte Hakim vroeger tekeningen,” vertelt Karim. “Op de muren, op de grond. Ons huis was gevuld met afbeeldingen. Vooral van Charlie Chaplin.” Hakim: “En jij schreef altijd alles op.”

Op zijn achttiende ging Hakim naar Parijs om een theater- en pantomime-opleiding te volgen. Daarna raakte hij in Amsterdam verzeild, waar hij op het Leidseplein zijn kunsten vertoonde. In hun telefoongesprekken vertelde hij Karim zo enthousiast over Nederland dat die hem volgde.

Nog steeds zijn de broers blij met de kansen die ze hier hebben en kijken ze met een glimlach naar Nederlanders die klagen over dingen als het weer en te smalle fietspaden. “Terwijl het weer gewoon is,” zegt Hakim. “Daar kun je toch niets aan veranderen. En ach, die fietspaden, die zijn er tenminste.”

Op dit moment hebben ze plannen om samen een komische film te maken. De titel is er al: *B-Team*. Het scenario is geschreven door Karim, naar een idee van Hakim. Het gaat over een paar Marokkaanse jongens, die allemaal een bijzondere gave hebben. Het moet een grappige reflectie op deze tijd worden. Veel budget hebben ze niet, dus ze moeten hem gewoon tussen hun andere bezigheden door opnemen. Maar dat vinden ze niet erg, als ze maar creatief bezig kunnen zijn. “Met kunst kun je een brug slaan tussen twee culturen,” zegt Hakim. “Wij laten mensen daar graag overheen lopen.”/

door Ivo van Woerden **beeld** Jouk Oosterhof